

ควรตรวจอะไรในงานเขียน ภาษาต่างประเทศของผู้เรียน

■ ดร. วาณี อรรถนัสชาติ

“การวัดผลที่ขาดเครื่องมือในการวัดที่ชัดเจน หรือสิ่งที่ผู้ประเมินใช้อ้างอิงในการประเมิน เช่นเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เสี่ยงต่อการทำให้ผู้ถูกประเมิน ถูกประเมินจากความรู้สึกส่วนตัว หรือมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดไว้เองในใจ”¹

ความคิดเห็นของกาโต้ข้างต้นนี้ ต้องการเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของเกณฑ์การวัดผลในฐานะที่เป็นเครื่องมือซึ่งจำเป็นยิ่ง ทั้งนี้เกณฑ์การวัดผลที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนและเป็นระบบจะทำให้การวัดผลมีคุณสมบัติหลัก 3 ประการ คือ

ความไม่ลำเอียง (l'objectivité) หมายถึง วัดโดยปราศจากอคติ ไม่ใช้ความคิดเห็น อารมณ์ หรือความชื่นชอบส่วนตัวในการวัด

ความเที่ยง (la fidélité) หมายถึง วัดกี่ครั้ง หรือโดยผู้วัดผลคนใดก็ตาม ก็ได้ผลลัพธ์คงที่หรือค่อนข้างคงที่

ความตรง (la validité) หมายถึง วัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัด เช่น ถ้าต้องการวัดทักษะการเขียน เกณฑ์ที่กำหนดไว้ต้องสามารถใช้วัดสิ่งต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นงานเขียน ไม่ว่าจะเป็นความถูกต้องในการใช้ภาษา คำศัพท์ สำนวน หรือโครงสร้างประโยค การใช้คำเชื่อม ข้อความอย่างถูกต้องเหมาะสม ความสัมพันธ์ระดับ ข้อความมีความต่อเนื่องสมเหตุสมผล การใช้ภาษาเขียนเพื่อสื่อความหมายมีความถูกต้องและเหมาะสม กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ เป็นต้น

ในการวัดประเมินผลงานเขียนภาษาต่างประเทศ การกำหนดเกณฑ์การตรวจงานที่มีความตรงมีความสำคัญมาก แต่จากการศึกษาการตรวจงานเขียนของผู้สอนภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่พบว่า เกณฑ์การตรวจงานที่ใช้มักจะเน้นแต่ความถูกต้องทางภาษาและความคิดของผู้เขียนโดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ของงานเขียนเท่าที่ควร² อาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือลักษณะนี้

บทความนี้อ้างอิงงานวิจัยด้านการวิเคราะห์งานเขียนภาษาฝรั่งเศสเป็นส่วนใหญ่ แต่สามารถนำแนวคิดบางอย่างมาประยุกต์ใช้กับการตรวจงานเขียนในภาษาอื่นๆ ได้

¹J. Gadeau, 1989. <<Outils d'évaluation des écrits. Tâtonnements et dérives de l'innovation >>, in Repères, n°79, p. 49.

²M. Mas, 1994. **Recherches sur Prévaluation des écrits. Problématique didactique, notions de critère d'évaluation et de contenus d'enseignement.** Thèse de doctorat, Université Stendhal, Grenoble. ; W. Ajsatid, 2004. **Evaluation de productions écrites en français d'étudiants thaïlandais de niveau universitaire.** Thèse de doctorat, Université de Franche-Comté, Besançon, pp. 189-193.

ขาดความตรง เพราะไม่ได้วัดในสิ่งอื่นๆ ที่ควรจะวัด ซึ่งทำให้ผลที่ได้ขาดความตรงไปด้วย แนวคิดเรื่องเกณฑ์ตรวจงานเขียน “หลายมิติ” (l'aspect multidimensionnel du texte) จึงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อทำให้การวัดประเมินผลงานเขียนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ที่มาของเกณฑ์การวัดประเมินผลงานเขียน “หลายมิติ”

การเขียนมีความสำคัญในชีวิตประจำวัน เพราะการทำกิจกรรมจำนวนมากในสังคมต้องอาศัยทักษะการเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าใจข้อความ การเขียนข้อความประเภทต่างๆ การเขียนจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ ซึ่งทำให้เราสามารถสื่อสารข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม ดังนั้นการสอนและการประเมินทักษะการเขียนจึงต้องคำนึงถึงลักษณะหลัก 2 อย่าง ได้แก่ การเขียนเพื่อการสื่อสารและการเขียนตามสถานการณ์ทางสังคม

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีที่ยอมรับว่า การสอนและการประเมินผลทักษะการเขียนได้รับอิทธิพลอย่างมากจากความสัมพันธ์ของ 3 สิ่งต่อไปนี้คือ ทฤษฎีการสอนภาษาต่างประเทศ ระเบียบวิธีการเรียนสอน และการประเมินผลการเรียนตามแนวคิดทางการศึกษา¹

ในราวศตวรรษที่ 19 ถึงปี ค.ศ. 1950 เป็นยุคการสอนที่เน้นไวยากรณ์และการแปล (l'approche grammair-traduction) หรือการสอนระบบขนบนิยม (la méthode traditionnelle) เป็นการสอนที่เน้นการศึกษาทววรรณคดี การอธิบายกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และการแปลงานเขียนประเภทต่างๆ กิจกรรมการสอนเขียนมุ่งการทำแบบฝึกหัดเขียนเพื่อฝึกทักษะทางไวยากรณ์ การแต่งประโยคอย่างง่ายและซับซ้อน ในยุคนี้ยังไม่มีที่ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการใช้ภาษาเขียนของตนเอง ในส่วนของการวัดผล ข้อทดสอบที่ใช้มากที่สุดเป็นข้อสอบการแปลและไวยากรณ์ การตรวจงานเขียนและการให้คะแนนขึ้นอยู่กับจำนวนข้อผิดพลาดทางภาษาเป็นสำคัญ

การสอนระบบโสตทัศนศึกษา (la méthode audio-visuelle) เฟื่องฟูมากในราวปี ค.ศ. 1950 - 1970 เป็นระบบการสอนที่เน้นการพูดมากกว่าการเขียน กิจกรรมการสอนเขียนจำกัดอยู่ที่การทำแบบฝึกหัดเปลี่ยนและแทนที่โครงสร้างประโยคที่ให้มา การเขียนตามคำบอก การเขียนเรียงความมุ่งให้ผู้เรียนใช้โครงสร้างของภาษาพูดหรือจากบทอ่านที่เรียนไปแล้ว การวัดผลใช้ข้อทดสอบดังต่อไปนี้คือ การเปลี่ยนและแทนที่ประโยค การเขียนรายการคำศัพท์ การแปลประโยค ลำนวน หรือข้อความสั้นๆ การเขียนเรียงความ

¹C.M. Cornaire et P.M. Raymond, 1994. *Le point sur...La production écrite en didactique des langues*. Québec : Centre Educatif et Culturel inc. ; D. Lussier et C.E. Turner, 1995. *Le point sur ... L'évaluation en didactique des langues*. Québec : Centre Educatif et Culturel inc.

อาจกล่าวได้ว่า ในการสอนทั้ง 2 ระบบที่กล่าวมา การสอนทักษะการเขียนเริ่มที่การสอนกฎไวยากรณ์และตัวสะกด ก่อนข้างจำกัดอยู่แค่ระดับประโยค ข้อผิดพลาดของผู้เรียนยังไม่ได้รับการผ่อนผัน รวมทั้งยังไม่มีการคำนึงถึงสถานการณ์การเขียนเพื่อการสื่อสาร การผลิตผลงานเขียนที่แท้จริงยังอยู่ในวงจำกัด

ในราวปี ค.ศ. 1970 เกิดแนวคิดในการสอนภาษารูปแบบใหม่ คือ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (*l'approche communicative*) ที่ให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสารวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงมุ่งการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร (*la compétence de communication*) ของผู้เรียนเป็นสำคัญ “การรู้ภาษา ไม่ใช่เพียงแค่เข้าใจ พูด อ่าน หรือเขียนประโยคได้เท่านั้น แต่ต้องสามารถใช้ประโยคต่างๆ เพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม”¹

การสอนทักษะการเขียนในยุคนี้ จึงมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางการเขียนเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม มากกว่าการผลิตเพียงแค่ระดับประโยคหรือข้อความ ดังนั้น ความรู้ทางการใช้ภาษา ศัพท์ และโครงสร้างเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอต่อการเขียนเพื่อการสื่อสาร แต่ต้องมีความสามารถด้านอื่นๆ ด้วย เช่น

- ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (*la compétence sociolinguistique*) คือความสามารถในการสื่อสารโดยคำนึงถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคม เช่น

การใช้ภาษาได้เหมาะสมตามบทบาท และสถานภาพของผู้ที่เราสื่อสารด้วย

- ความสามารถในการสื่อความได้อย่างต่อเนื่อง มีเหตุผล เหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ (*la compétence discursive*)

- ความสามารถที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์และความรู้ด้านต่างๆ ของผู้เขียน (*la compétence référentielle*) เป็นต้น²

นอกจากทฤษฎีทางการสอนภาษาต่างประเทศดังกล่าว ในราวปี ค.ศ. 1980 ได้มีการพัฒนาทฤษฎีการวิเคราะห์ความเรียงซึ่งเน้นการศึกษาประเภทองค์ประกอบ โครงสร้างและลักษณะของความเรียงจากการวิเคราะห์ของ ฌ็อง-มิเชล อาดีอง นักภาษาศาสตร์ชาวสวิสที่ได้ทำงานด้านการศึกษาวิเคราะห์ประเภทของความเรียงมาเป็นเวลามากกว่า 20 ปี ได้จัดแบ่งความเรียงออกเป็น 5 ประเภท คือ ความเรียงเชิงพรรณนา (*la narration*) บรรยาย (*la description*)โต้แย้ง (*l'argumentation*) อธิบาย (*l'explication*) และบทสนทนา (*le dialogue*)³ ความเรียงแต่ละประเภทมีลักษณะและโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ดังจะกล่าวโดยสรุป ดังนี้

- ความเรียงเชิงพรรณนา หรือที่เรียกว่า “เรื่องเล่า” เป็นการเล่าเหตุการณ์จริงหรือจินตนาการที่ต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ จุดเริ่มต้น ตัวจุดชนวนเหตุการณ์เพื่อเปิดฉากของการเล่าเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวคลี่คลายและปิดเรื่อง จุดจบของเรื่อง

¹G.Widdowson, 1981. **Une approche communicative de l'enseignement des langues.** (Traduction de Katsy et Gérard Blamont), Paris : Hatier-Crédif, p. 11.

²S. Moirand, 1982. **Enseigner à communiquer en langue étrangère.** Paris : Hachette, p. 20. ; C. Germain, 1991. **Le point sur...L'approche communicative en didactique des langues.** Québec : Centre Educatif et Culturel inc., pp. 33-34.

³J.M. Adam, 1992. **Les textes : types et prototypes.** Paris : Nathan, p. 20.

- ความเรียงเชิงบรรยาย มีไว้เพื่อการบรรยายสถานที่ ฉาก ตัวละคร สิ่งของ เป็นต้น

- ความเรียงเชิงโต้แย้ง มีจุดประสงค์เพื่อปกป้องความคิดของตนเอง โดยใช้เหตุผลเพื่อชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตาม

- การอธิบายความ เป็นความเรียงที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น การอธิบายคำ เหตุการณ์ สถานการณ์ ลักษณะสำคัญของการอธิบายความคือ การให้ตัวอย่างที่ชัดเจนเพื่อความกระจ่างชัดของข้อมูลที่อธิบาย

- ความเรียงที่อยู่ในรูปแบบสนทนา เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคล

โครงสร้างที่แตกต่างกันไปของความเรียงแต่ละประเภท ส่งผลต่อการกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลงานเขียนด้วย แม้การวิเคราะห์ของอาตองจะแสดงให้เห็นว่า เป็นไปได้ยากที่เราจะพบความเรียงเพียงชนิดเดียวในงานเขียนเรื่องหนึ่งๆ ซึ่งมักจะมี ความเรียงหลายประเภทปรากฏอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการสลับชนิดของความเรียงในการเขียน หรือการผสมความเรียงชนิดต่างๆ

ในกรณีแรก คือ การเขียนความเรียงเชิงพรรณนาหรือเรื่องเล่าซึ่งผู้เล่าแทรกการบรรยายฉาก ตัวละคร แล้วค่อยย้อนกลับมาเล่าเรื่อง

ในกรณีที่สอง คือ การเขียนความเรียงเชิงบรรยาย โดยผู้บรรยายสามารถแทรกบทสนทนาหรือเรื่องเล่า เป็นต้น¹

หากย้อนกลับไปที่ทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะพบว่า การอ้างอิงถึงโครงสร้างความเรียงดังที่กล่าวไปไม่ครอบคลุมงานเขียนอีกหลายประเภท และไม่ได้กล่าวถึงสิ่งที่การสอนการเขียนเพื่อการสื่อสารในปัจจุบันให้ความสำคัญ คือ สถานการณ์จริงในการเขียนและการเขียนเพื่อการสื่อสารทางสังคม

แนวคิดของนักภาษาศาสตร์หลายท่าน เช่น ฉ็อง-ปอล บริงการ์ต² หรือ โกลดีน การ์เซีย-เดอบลิ่ง³ ที่กล่าวถึงงานเขียนเพื่อการสื่อสารทางสังคม ทำให้ได้ภาพของงานเขียนที่สมบูรณ์และครบถ้วนขึ้น

ตามความคิดเห็นของบริงการ์ต งานเขียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารในสังคม เป็นงานเขียนที่ผู้เขียนมีความตั้งใจและวัตถุประสงค์เฉพาะในการสื่อสารงานเขียนที่จัดอยู่ในงานเขียนเพื่อการสื่อสารทางสังคม ได้แก่ จดหมาย หนังสือพิมพ์ ตำราอาหาร โฆษณา เป็นต้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าทฤษฎีของอาตอง และแนวคิดของบริงการ์ตมีความซ้อนทับกันอยู่ เช่น ในหนังสือพิมพ์ ย่อมมีความเรียงหลายประเภทปรากฏอยู่ในจดหมายก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้เขียนเขียนจดหมายถึงเพื่อนต่างชาติเพื่อตอบคำถามและชี้แจงเกี่ยวกับการค้าโสเภณีในประเทศไทยที่กำลังเป็นเรื่องอื้อฉาวอยู่ในต่างประเทศ ข้อความที่เขียนย่อมเป็นการเขียนเชิงโต้แย้งและให้เหตุผล แต่ถ้าผู้เขียนเขียนเพื่อบรรยายสภาพเมืองที่ตนเองอยู่ การเขียนย่อมเป็นการเขียนเชิงบรรยาย เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทฤษฎีวิเคราะห์ความเรียง และแนวคิดเรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสารมีบทบาทอย่างมากต่อความคิดแนวใหม่ทางการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องอาศัยความสามารถทางสติปัญญาที่ซับซ้อน ดังต่อไปนี้

- ความสามารถในการผลิตข้อความโดยคำนึงถึงสถานการณ์จริงในการสื่อสารและสถานการณ์ทางสังคม เช่น การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมวัฒนธรรม หรือก็คือ การใช้ภาษาโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สถานภาพทางสังคม รวมทั้งการใช้ภาษาในสังคม นั้นๆ

¹J.M. Adam, 1992. <<Approche linguistique de la séquence descriptive>>, in Pratiques, n°55, pp. 5 - 6

²J.P. Bronckart, 1996. <<L'acquisition des discours>>, in Le Français dans le Monde Série Recherches et Applications, juillet, p. 56.

³C. Garcia-debanc, 1988. << Savoir évaluer : pourquoi? >>, in Rencontres pédagogiques,n°19 : Problèmes d'écriture,pp. 74-75.

● ความสามารถในการผลิตข้อความให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงเงื่อนไขและลักษณะต่างๆ ของการเขียนความเรียง เช่น ความสามารถในการเลือกประเภทของความเรียงและเขียนได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ไม่ว่าจะเขียนความเรียงเชิงพรรณนา บรรยาย หรือ โต้แย้ง อีกทั้งยังรู้จักเลือกประเภทของงานเขียน เช่น การเขียนจดหมาย ตำราอาหาร หรือโฆษณา นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการเขียนเรื่องโดยให้เนื้อหาที่เขียนมีความก้าวหน้าไม่ซ้ำซาก ใช้คำเชื่อมข้อความอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งความสามารถในการเขียนเรื่องได้ต่อเนื่อง มีเหตุผล

● ความสามารถในการใช้ภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง ทั้งตัวสะกด คำศัพท์ และโครงสร้างประโยค การสอนทักษะการเขียนจึงมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถเพื่อการสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคมมากกว่าการเขียนแค่ระดับประโยคหรือข้อความ การวัดประเมินผลงานเขียนก็เช่นเดียวกัน

แม้ว่าข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์จะเป็นสิ่งที่สะดุดตาที่สุดในงานเขียนเรื่องหนึ่งๆ จนทำให้การตรวจแก้ไขหรือให้คะแนนตามจำนวนข้อผิดพลาดทางภาษากลายเป็นความสำคัญลำดับแรก และทำให้องค์ประกอบอื่นๆ ของงานเขียนได้รับความสนใจน้อยกว่าที่ควรจะเป็น แต่ผู้ตรวจก็ต้องไม่ลืมว่าการวัดประเมินผลงานเขียน “ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาที่เรียนไปแล้ว ตามสถานการณ์จริงในการสื่อสารมากน้อยเพียงใด”¹

การกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลงานเขียน

ในเมื่อทักษะการเขียนต้องอาศัยความสามารถหลายด้าน การวัดประเมินผลจึงควรมุ่งที่การวัดความสามารถทางการสื่อสารด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยก่อนอื่น ผู้กำหนดเกณฑ์ควรจะทราบว่าในความสามารถแต่ละประเภท มีเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง จากนั้นให้ระบุนรายละเอียดของเกณฑ์แต่ละเกณฑ์อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ความสามารถที่ประเมิน	เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด
ความสามารถทางการใช้ภาษา	คำศัพท์ (lexique) การเปลี่ยนรูปของคำตามหลักไวยากรณ์ - โครงสร้างประโยค (morpho - syntaxe)	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง ● คำศัพท์ที่ใช้มีความหลากหลาย ● ใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมตามบริบท ● การใช้ตัวสะกดถูกต้องทั้งตามหลักไวยากรณ์และหลักการเขียนตัวสะกด (orthographe grammaticale et d'usage) ● กระจายกริยาในกาลเวลาที่ถูกต้องและเหมาะสม ● เขียนประโยคเดียวได้ถูกต้อง ● มีการใช้ประโยคซับซ้อนได้อย่างถูกต้อง ● อื่นๆ

¹J.C. Mothe, 1982. <<Evaluer les compétences de communication en milieu scolaire>>, in Le Français dans le Monde, n°165, p. 63.

ความสามารถที่ประเมิน	เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	รายละเอียด
ความสามารถทางการเขียน ระดับข้อความ	การใช้กลไกทางภาษาเพื่อเชื่อมโยง ข้อความ (cohesion) ความสัมพันธ์ระดับข้อความ (coherence)	<ul style="list-style-type: none"> ● ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้คำเชื่อมข้อความ ● คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวไปแล้วมีความชัดเจน ไม่กำกวม ● การใช้กาลเวลาถูกต้อง ทำให้ลำดับของเรื่องไม่วกวน ● การจัดลำดับความคิดมีความต่อเนื่อง มีเหตุผล ● เรื่องที่เขียนมีความก้าวหน้า ● เรื่องที่เขียนไม่มีความขัดแย้งกันเองระหว่างสิ่งที่เขียนไปแล้วและสิ่งที่กำลังจะเขียน ● เรื่องที่เขียนมีความสอดคล้องกับหัวข้อหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า เกณฑ์ที่ใช้วัดความสามารถทางภาษามี 2 เกณฑ์ คือ

- เกณฑ์ที่ 1 มีจุดประสงค์เพื่อวัดความสามารถด้านการใช้คำศัพท์ โดยดูทั้งความถูกต้อง ความหลากหลาย และความเหมาะสม
- เกณฑ์ที่ 2 ต้องการวัดความสามารถในการเปลี่ยนรูปของคำตามหลักไวยากรณ์และโครงสร้างประโยคทั้งเดี่ยวและซับซ้อน

เกณฑ์ที่ใช้วัดความสามารถทางการเขียน ระดับข้อความก็มี 2 เกณฑ์เช่นเดียวกัน คือ

- เกณฑ์ที่ 1 เน้นที่กลไกต่างๆ ทางภาษาเพื่อเชื่อมโยงข้อความโดยแบ่งออกเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง 3 เกณฑ์ เช่น การใช้คำเชื่อมข้อความ การใช้คำสรรพนามแทนคำนามที่กล่าวไปแล้ว หรือการใช้กาลเวลาถูกต้อง ทำให้การดำเนินเรื่องเป็นลำดับ

- เกณฑ์ที่ 2 ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระดับข้อความโดยแบ่งออกเป็นเกณฑ์ย่อยๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องที่เขียนต่อเนื่องไม่ขาดตอน มีความกลมกลืน มีเหตุผล เนื้อเรื่องมีความก้าวหน้า ไม่ใช่เขียน 10 ประโยค แต่พูดซ้ำซากวนเวียนอยู่กับความคิดเดียว เป็นต้น

นอกจากความสามารถทางการใช้ภาษาแล้ว ควรคำนึงถึงลักษณะของงานเขียนแต่ละประเภท อีกด้วย เช่น ในการตรวจเรื่องเล่า ผู้ตรวจอาจดูว่าโครงสร้างของเรื่องมีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่เพียงใด (ดูโครงสร้างของเรื่องเล่าข้างต้น)

ในการตรวจงานเขียนเชิงโต้แย้ง เกณฑ์การตรวจงานอาจให้ความสำคัญกับเหตุผลและตัวอย่างที่มาสสนับสนุนความคิดของผู้เขียน ว่าน่าจะทำให้การเขียนมีน้ำหนักพอที่จะให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามด้วยได้

ในการตรวจงานเขียนประเภทจดหมาย ก็ไม่ควรลืมดูแบบฟอร์มและองค์ประกอบต่างๆ ของจดหมายด้วยว่าครบถ้วนหรือไม่ เช่น คำขึ้นต้นและคำลงท้ายมีหรือไม่ เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของผู้รับและสถานการณ์ที่กำหนดให้เขียนเพียงใด การเขียนจดหมายถึงคนบดีย่อมมีคำขึ้นต้นและลงท้ายแตกต่างจากการที่เราเขียนถึงเพื่อน เป็นต้น

ตัวอย่างเกณฑ์การตรวจงานเขียนและแนวคิดในการนำไปใช้

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นเกณฑ์ซึ่งกลุ่มนักวิจัยภายใต้โครงการ <<CAMPUS>>¹ ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการตรวจเรื่องเล่าภาษาฝรั่งเศส (texte narratif) ของนักเรียนชาวกินี เรื่องที่กำหนดให้เขียนคือ “ให้นักเรียนเล่าถึงงานเลี้ยงหรืองานพิธีกรรมที่นักเรียนได้ไปร่วมมา อาจเป็น พิธีแต่งงาน งานเดินร่ำพินบ้าน หรืออื่นๆ”

ความสามารถในการผลิตข้อความ	เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	ทำได้ (+)	ทำไม่ได้ (-)
1. รูปแบบการนำเสนองานเขียน ความถูกต้องของตัวเขียน เครื่องหมายวรรคตอน	1. เขียนอ่านออกง่าย 2. ใช้เครื่องหมายกำกับเสียงได้ถูกต้อง (accent) ² 3. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง 4. มีการใช้อักษรตัวใหญ่เมื่อขึ้นต้นประโยคใหม่ 5. มีการแยกคำแต่ละคำอย่างชัดเจน 6. มีการแบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอนๆ	+	-
2. ความสามารถในการสื่อสารและเล่าเรื่อง	7. เขียนเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจได้ 8. เข้าใจคำสั่งและไม่เขียนนอกเรื่อง 9. เรื่องที่เขียนมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า 10. จุดเริ่มเรื่องและจุดจบแยกกันอย่างชัดเจน 11. คำบอกเวลาที่ใช้ ช่วยในการดำเนินเรื่อง 12. ใช้กาลเวลาที่ถูกต้องสำหรับการเล่าเรื่อง 13. ประโยคมีความต่อเนื่องกัน		

¹CAMPUS : Coopération africaine et malgache pour la promotion universitaire et scientifique

²ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่มีเครื่องหมายกำกับเสียงที่ทำให้การออกเสียงแตกต่างกันไป เช่น <<é>> อ่านออกเสียงเป็น “เอ” ส่วน << è >> จะเท่ากับเสียง “แอ”

ความสามารถในการผลิตข้อความ	เกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	ทำได้ (+)	ทำไม่ได้ (-)
<p>3. ภาษา ตัวสะกด คำศัพท์</p> <p>โครงสร้างประโยค</p> <p>การเปลี่ยนรูปของคำ</p>	<p>14. เขียนผิดจากหลักการเขียนตัวสะกดเล็กน้อย</p> <p>15. คำศัพท์ที่ใช้มีความเหมาะสม</p> <p>16. คำศัพท์หลากหลาย</p> <p>17. ไม่มีการใช้คำในภาษาอื่น</p> <p>18. ใช้ระดับภาษาได้เหมาะสม</p> <p>19. การใช้เพศถูกต้อง</p> <p>20. ใช้เอกพจน์พหูพจน์เป็น</p> <p>21. เขียนประโยคเดี่ยวได้ถูกต้อง</p> <p>22. มีการใช้ประโยคซับซ้อนที่ถูกต้อง</p> <p>23. การกระจายคำกริยาถูกต้อง (รูปกริยาผิดแต่ออกเสียงได้ถูก)¹</p> <p>24. การกระจายคำกริยาถูกต้อง (รูปกริยาถูก)</p> <p>25. กระจายกริยาได้ถูกต้องตามประธาน</p> <p>26. ใช้กริยาได้ถูกต้องตามโครงสร้าง</p> <p>27. ใช้กริยาแท้ (p.p.) กับกริยาช่วยได้ถูกต้อง²</p> <p>28. รู้ว่าเมื่อใดไม่ต้องกระจายคำกริยา (infinitif) และเมื่อไหร่ต้องใช้ตัว p.p.</p>		

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า มีการประเมินความสามารถหลักๆ 3 อย่าง โดยแบ่งเป็นเกณฑ์ย่อยๆ ที่เกี่ยวข้อง 28 เกณฑ์ ครอบคลุมเกณฑ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

¹ภาษาฝรั่งเศสมีการกระจายคำกริยา (la conjugaison) โดยกริยาจะเปลี่ยนรูปไปตามประธาน กริยาบางตัวเมื่อกระจายแล้วรูปจะต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน เช่น v.devoir (ต้อง) เมื่อกระจายกริยาตามประธานบุรุษที่ 1 และ 2 จะเขียนเหมือนกันคือ Je dois และ Tu dois ส่วนบุรุษที่ 3 เป็น Il doit จะเห็นว่าคำลงท้ายของบุรุษที่ 3 ต่างจากสองตัวแรก ในการตรวจงาน ผู้ตรวจอาจมีความยืดหยุ่นหรือเข้มงวดในการตรวจต่างกัน เช่นถ้าเขียนผิดถือว่าผิด แต่ตารางการตรวจงานข้างต้นอนุโลมให้แม้จะเขียนผิดไปบ้าง โดยดูการออกเสียงถูกต้องเป็นสำคัญ

²การกระจายคำกริยาในภาษาฝรั่งเศสมีกาลบางกาลที่มีลักษณะเป็นกริยาผสมคือ กริยาช่วย + กริยาแท้ (p.p.) ด้วยเหตุที่กริยาช่วยมี 2 ตัวคือ v.avoir และ v.être จึงต้องดูว่ากริยาแท้แต่ละตัว ต้องใช้กับกริยาช่วยตัวใด

1. ความสามารถทั่วไปด้านการเขียน 6 เกณฑ์ (เกณฑ์ที่ 1 ถึง 6)

2. ความสามารถในการสื่อสารและเล่าเรื่อง 7 เกณฑ์ (เกณฑ์ที่ 7 ถึง 13)

3. ความสามารถในการใช้ภาษา แบ่งออกเป็นเกณฑ์ด้านคำศัพท์ 5 เกณฑ์ (เกณฑ์ที่ 14 ถึง 18) เกณฑ์ด้านการเปลี่ยนรูปของคำ 8 เกณฑ์ (เกณฑ์ที่ 19 - 20 และ 23 - 28) และเกณฑ์ด้านโครงสร้างประโยค 2 เกณฑ์ (เกณฑ์ที่ 21 และ 22)

การตัดสินใช้ระบบคู่ คือ ดูเกณฑ์ทำได้ (+) และเกณฑ์ทำไม่ได้ (-) วัตถุประสงค์ของตารางการตรวจงานนี้มีไว้เพื่อจัดระดับความสามารถของผู้เรียน โดยดูจากจำนวนเกณฑ์ที่ทำได้หรือไม่ได้ เช่น ถ้าทำได้ต่ำกว่าเท่าใดไม่ผ่านเกณฑ์ระดับ 1 ควรทำได้กี่เกณฑ์ และระดับ 2 ก็เกณฑ์ เป็นต้น โดยผู้ประเมินเป็นผู้กำหนดร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้สอนสามารถนำตารางนี้ไปปรับใช้ในการตรวจงานเพื่อให้คะแนน โดยกำหนดว่าคะแนนเต็มเท่าใด และแบ่งน้ำหนักคะแนนแต่ละเกณฑ์เท่าใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่จำเป็นต้องใช้เกณฑ์ทุกเกณฑ์ที่ปรากฏในตาราง เพราะเสนอไว้เพียงเพื่อให้เห็นภาพรวมของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเรื่องเล่าเรื่องหนึ่ง อันที่จริง การจะใช้เกณฑ์ใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในขณะนั้น เช่น ถ้าการสอนเน้นที่กลไกการเชื่อมข้อความ งานที่กำหนดให้เขียนก็ควรจะเน้นที่ความสามารถดังกล่าวเป็นหลัก

เพื่อจะตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ น้ำหนักคะแนนที่ให้ก็ควรเน้นในเรื่องดังกล่าว และให้ความสำคัญกับองค์ประกอบอื่นๆ น้อยลง ผลที่ได้จากการวัดประเมินผลงานเขียนในลักษณะนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการเขียนของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้สอนรู้จักจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคนในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้กลไกในการเชื่อมข้อความ จะได้หาแนวทางในการเสริมหรือซ่อมผู้เรียนแล้วแต่กรณี ดังนั้นสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึง นอกจากการใช้เกณฑ์เพื่อตรวจงานหรือตัดสินผลการเรียนแล้ว ควรรู้จักการเลือกใช้เกณฑ์ต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการทางการเขียนทีละจุด จนถึงขั้นที่สามารถสร้างงานเขียนที่มีขอบพร้อมน้อยที่สุด ด้วยเหตุที่ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยาก ไม่ว่าจะเป็นการเขียนในภาษาใดก็ตาม “เพราะการเขียนต้องระดมความสามารถหลายด้านทั้งความสามารถทางภาษาและทางการเขียนเพื่อสื่อความ แม้แต่การเขียนในภาษาแม่ก็ยังต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญาและการคิดไตร่ตรองมาก่อนล่วงหน้าในการที่จะเลือกใช้คำศัพท์ โครงสร้างประโยคหรือแม้แต่โครงสร้างของเรื่อง”¹ การเขียนหนังสือให้ดีจึงต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างมาก และหนทางหนึ่งในการที่จะฝึกฝนผู้เรียนมาจากผลที่ได้การวัดประเมินผลงานเขียนนั่นเอง

¹ José Teodoro C. Vera Cruz, 1995. **Analyse contrastive des stratégies argumentatives dans des productions écrites d'apprenants philippins (philippin, anglais, français)**. Mémoire de DEA, Université de Franche-Comté, Besançon, p. 6.

แม้ผู้เขียนจะไม่ปฏิเสธความคิดของ บอลตันที่ว่า “การตรวจข้อสอบที่เป็นคำถามปลายเปิด แตกต่างจากคำถามปลายปิดตรงที่ผู้ตรวจอาจเกิดความ ลำเอียงในขณะตรวจงาน แม้จะมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วอย่างเป็นระบบ”¹ แต่จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า การไม่กำหนดเกณฑ์ใดๆ ทำให้การตรวจงานยาก ก่อให้เกิดความลังเลในการตัดสินใจ การ

กำหนดเกณฑ์การตรวจงานที่ชัดเจนไว้ล่วงหน้าช่วยให้การตรวจงานง่ายขึ้น ลดความลังเลใจและความ ลำเอียงได้ในระดับหนึ่ง เกณฑ์การตรวจงานจึงเป็นสิ่งที่ผู้ตรวจควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และต้องไม่ลืม การผ่อนผันด้านข้อผิดพลาดบ้าง โดยให้ถือว่าข้อผิดพลาดเป็นโอกาสที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนของตนต่อไป

---

¹S. Bolton, 1987. *Evaluation de la compétence communicative en langue étrangère*. Paris : Hatier-Crédif, p. 89.

บรรณานุกรม

- Adam, J.M. 1992. **Les textes : types et prototypes**. Paris : Nathan.
- Adam, J.M. 1992. << **Approche linguistique de la séquence descriptive** >>, in Pratiques, n°55.
- Ajsatid, W. 2004. **Evaluation de productions écrites en français d'étudiants thaïlandais de niveau universitaire**. Thèse de doctorat, Université Franche-Comté, Besançon.
- Bolton, S. 1987. **Evaluation de la compétence communicative en langue étrangère**. Paris : Hatier-Crédif.
- Bronckart, J.P. 1996. << **L'acquisition des discours** >>, in Le Français dans le Monde Série Recherches et Applications, juillet.
- Cornaire, C.M. et Raymond, P.M. 1994. **Le point sur...La production écrite en didactique des langues**. Québec : Centre Educatif et Culturel inc.
- Gadeau, J. 1989. << **Quitib d'évaluation des écrits. Tâtonnements et dérives de l'innovation** >>, in Repères, n°79.
- Garcia-Debanc, C. 1988. << **Savoir évaluer : pourquoi ? comment ?** >>, in Rencontres pédagogiques, n°19 : Problèmes d'écriture.
- Germain, C. 1991. **Le point sur ... L'approche communicative en didactique des langues**. Québec : Centre Educatif et Culturel inc.
- Lussier, D. et Turner, C.E. 1995. **Le point sur...L'évaluation en didactique des langues**. Québec : Centre Educatif et Culturel inc.
- Mas, M. 1994. **Recherches sur l'évaluation des écrits. Problématique didactique, notions de critère d'évaluation et de contenus d'enseignement**. Thèse de doctorat, Université Stendhal, Grenoble.
- Moirand, S. 1982. **Enseigner à communiquer en langue étrangère**. Paris : Hachette.
- Mothe, J. C. 1982. << **Evaluer les compétences de communication en milieu scolaire** >>, in Le Français dans le Monde, n°165.
- Vera Cruz, José Teodoro C. 1995. **Analyse contrastive des stratégies argumentatives dans des productions écrites d'apprenants philippins (philippin, anglais, français)**. Mémoire de DEA, Université de Franche-Comté, Besançon.
- Widdowson, G. 1981. **Une approche communicative de l'enseignement des langues**. (Traduction de Katsy et Gérard Blamont), Paris : Hatier-Crédif.